

Conference
on the **Future**
of **Europe**

Konferencija o budućnosti Europe

Treći europski panel građana i građanki:
„Klimatske promjene i okoliš / zdravlje”

Preporuke

**Konferencija o budućnosti Europe
Treći europski panel građana i građanki:
„Klimatske promjene i okoliš / zdravlje”**

PREPORUKE DONESENE NA PANELU (KOJE ĆE SE RAZMATRATI NA PLENARNOJ SJEDNICI)

Tema 1.: Bolji načini života

Podtema 1.1. Zdrav način života

- 1. Preporučujemo da EU osigura subvencije za ekološku poljoprivredu, uključujući poticaje za ekološke pesticide, kako bi ekološki proizvodi postali cjenovno pristupačniji. Nadalje, EU treba podupirati obrazovanje poljoprivrednika u području ekološke i održive poljoprivrede te izbjegavati monokulturnu poljoprivredu. Mala ekološka poljoprivredna gospodarstva, poljoprivredna gospodarstva koja se ne bave intenzivnim uzgojem i gospodarstva s kratkim lancima opskrbe trebala bi dobiti potpore kako bi postala konkurentnija.**

Subvencioniranjem ekoloških proizvoda poboljšala bi se njihova cjenovna pristupačnost. Trebali bismo pomoći supermarketima s kraćim lancima opskrbe i manjim poljoprivrednicima da prodaju svoje proizvode. Time se omogućuje pristup svježijim proizvodima. Nadalje, niske cijene neekoloških proizvoda ne odražavaju njihovu štetnost.

- 2. Preporučujemo da se inovacije u vertikalnoj poljoprivredi podupiru ulaganjima iz EU-a.**

Vertikalna poljoprivreda omogućuje nam da uštedimo prostor zemljišta koji bi se umjesto toga mogao koristiti za šumarstvo. Nisu potrebni ni pesticidi, što nam omogućuje da proizvodimo više ekološke hrane. Nadalje, na nju ne utječu loši vremenski uvjeti, koji su sve češći zbog klimatskih promjena, a omogućuje kraće lance opskrbe.

- 3. EU bi trebao utvrditi minimalne standarde za kvalitetu hrane, kao i za sljedivost hrane i upotrebu sezonske hrane u školskim kantinama. Stoga bi**

zdrave sastojke za školske kantine trebalo subvencionirati kako bi se učenicima osigurala cjenovno pristupačna i visokokvalitetna hrana.

U ranoj dobi oblikujemo navike koje oblikuju naše stavove prema zdravlju, potrebno je poticati dobre navike u školama, a učenici mogu naučeno prenijeti u svoje domove. To je i pitanje socijalne pravde: svi u EU-u trebali bi imati pravo na dobru hranu u školama.

- 4. Preporučujemo ulaganje u nove biciklističke staze i poboljšanje postojećih kako bi biciklizam postao siguran i privlačan. Treba osigurati da osposobljavanje o pravilima cestovnog prometa za sve dobne skupine bude široko dostupno u cijeloj Europi, posebno za e-bicikle i osobe bez vozačke dozvole. Od proizvođača e-bicikala trebalo bi zahtijevati da dostave informacije o upotrebi e-bicikala i rizicima povezanim s njima. Treba pružiti pravnu zaštitu biciklistima u slučaju prometnih nezgoda s vozilima (vidjeti nizozemski propis). Podupiremo posebne zone bez automobila u gradovima (a da se pritom ne nanosi šteta komercijalnim zonama). Općenito, treba dati prednost i daljnja prava biciklistima i pješacima u odnosu na motorna vozila te istodobno zajamčiti sigurnost na cestama i poštovanje prometnih pravila.**

To je važno jer biciklizam donosi koristi za zdravlje pojedinaca i javno zdravlje, kvalitetu zraka, razinu buke, klimu i gradski promet. Biciklisti i pješaci moraju se osjećati sigurnima, uzimajući u obzir rizike od povećane upotrebe e-bicikala. Biciklističkih staza ponekad nema ili su loše kvalitete.

- 5. Preporučujemo da se proizvodnja hrane uključi u javno obrazovanje. Trebalo bi subvencionirati i podupirati sadnju vrtova u školama, ako je izvedivo, i projekte urbanog vrtlarstva za javne i privatne površine. Potreba za prostorom, vodom i potpornom infrastrukturom mora biti dio okvirâ za urbanističko planiranje. Na primjer, bivša parkirna mjesta mogla bi se koristiti za ekologizaciju, vertikalno vrtlarenje na zgradama ili bi se mogle uvesti obveze uključivanja zelenih površina kao uvjet dobivanja građevinskih dozvola. Trebalo bi razmjenjivati primjere inovativne i najbolje prakse u svim državama članicama.**

Vrtlarskim projektima promiče se otpornost gradova i stanovnika te se povezuju ljudi različitih dobnih i društvenih skupina. Više zelenih površina poboljšava kvalitetu života, kvalitetu zraka, mentalno i fizičko zdravlje i okoliš.

Podtema 1.2. Obrazovanje o okolišu

- 6. Preporučujemo da EU donese direktivu kojom se zahtijeva da programi urbanog razvoja ispunjavaju posebne zahtjeve u pogledu zaštite okoliša kako bi gradovi postali zeleniji. Direktiva se mora primjenjivati na privatnu i javnu imovinu i prostore, kao što su projekti novih zgrada. Direktivom se moraju uvesti minimalni standardi kako bi se osiguralo da zgrade i prostori budu što zeleniji. „Zeleno“ se ovdje odnosi na upotrebu obnovljivih izvora energije, smanjenu potrošnju energije, niske razine emisija CO₂ i uključivanje biljaka u arhitektonske projekte.**

Zeleniji gradovi aktivno pridonose smanjenju učinaka klimatskih promjena i emisija, kao što su CO₂ i ozon, koje negativno utječu na zdravlje građana. Ulaganje u zelenije gradove pridonosi održivom razvoju zajednica, što ima dugoročne gospodarske i društvene koristi.

- 7. Preporučujemo da EU, uz pomoć država članica, izradi, donese i provede zajedničku europsku povelju usmjerenu na pitanja okoliša, s obzirom na njihovu složenost. Poveljom će se državama članicama pružiti okvir za razvoj redovitih informativnih kampanja i kampanja osposobljavanja koje će se širiti svim dostupnim medijskim kanalima i novim informativnim portalom posvećenim toj temi. Te bi se kampanje trebale provoditi u cijelom EU-u i na svim razinama kako bi se potaknula svijest o okolišu među svim građanima.**

Nedostatak koordinacije među državama članicama smanjuje učinkovitost postojećih kampanja i usporava nastojanja u borbi protiv globalnih izazova kao što su klimatske promjene. Zajedničkom poveljom poticat će se sinergije među akcijskim planovima država članica kako bi nastojanja imala veći učinak. Osim toga, time bi se osiguralo da se građanima priopćavaju smislene i dosljedne informacije o učinku svakodnevnih aktivnosti kao što su prijevozna sredstva i obrada otpada koje su odabrali.

Tema 2.: Zaštita našeg okoliša i zdravlja

Podtema 2.1. Zdrav prirodni okoliš

- 8. Preporučujemo stupnjevani jedinstveni sustav označivanja s prikazom cjelokupnog ekološkog otiska za svaki dostupni proizvod kupljen u EU-u. Proizvodi iz zemalja izvan EU-a moraju na transparentan način poštovati taj sustav označivanja. Sustav bi se trebao temeljiti na jasnim kriterijima označivanja samih proizvoda i upotrebljavati, na primjer, QR kod koji pruža detaljnije informacije o proizvodu.**

Te informacije o životnom ciklusu proizvoda ključne su za sve građane EU-a kako bi se potrošači bili u boljem položaju u njihovim aktivnostima kupovanja. Stoga će građani EU-a donositi odgovorne odluke kako bi pridonijeli zaštiti svojeg okoliša.

- 9. Preporučujemo da osiguraju veća financijska ulaganja u istraživanje novih ekološki prihvatljivih izvora energije, a do tada i dodatna ulaganja u postojeća optimalna rješenja za proizvodnju energije. Isto tako, preporučujemo potpuno transparentno informiranje i educiranje europske javnosti o pojedinim izvorima energije. Preporučuje se da se svakako razmotre svi ekološki i društveni učinci procesa proizvodnje energije na sadašnje i buduće naraštaje.**

Imamo vrlo visoke razine emisija ugljika i drugih toksičnih tvari iz proizvodnje energije koje uništavaju klimu i kvalitetu zraka. Kako bi se postigla usklađenost s europskim direktivama i preporukama iz izvješća Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC) i ciljevima konferencije COP 26, potrebno je više istraživanja i ulaganja u cilju klimatski neutralne proizvodnje energije.

Podtema 2.2. Zaštita bioraznolikosti

10. Preporučujemo drastično smanjenje kemijskih pesticida i gnojiva na svim vrstama poljoprivrednih gospodarstava osiguravanjem primjene viših zajedničkih standarda, ubrzavanjem istraživanja prirodnih alternativa i podupiranjem donošenja novih rješenja, uključujući osposobljavanje poljoprivrednika.

Iako je postignut napredak u području alternativnih gnojiva i pesticida, velika poljoprivredna gospodarstva još uvijek ne upotrebljavaju većinu tih gnojiva i pesticida. Stoga je potrebno dosljednije poraditi na iznalaženju novih rješenja. Istraživanje bi trebalo poticati i javnim sredstvima i višim standardima u pogledu upotrebe pesticida i gnojiva. Rezultate istraživanja potrebno je brzo širiti na razini EU-a.

11. Preporučujemo proširenje zaštićenih područja radi očuvanja bioraznolikosti (uključujući sisavce, ptice, kukce i biljke) i jačanje vladavine prava u odnosu na ljudske intervencije u tim područjima. Na zaštićena se područja neće gledati kao na otoke, nego kao na nastavak zelenijih urbanih područja, u skladu s usklađenim standardima EU-a.

Krčenje šuma ima velik negativni utjecaj na bioraznolikost. Jedan od glavnih načina zaštite bioraznolikosti zemljišta jest uspostava zaštićenih područja. Međutim, teško je održati zaštićena područja u blizini zagađenih gradova ili izbjeći ljudske utjecaje kada okruženje nije pogodno za prirodu. Područja u kojima živimo moramo učiniti zelenijima i integrirati ih s prirodom koja ih okružuje.

12. Preporučujemo preusmjeravanje općih subvencija za poljoprivredu uglavnom na projekte povezane s razvojem održive poljoprivrede, uključujući poštovanje prirode i radnika. Korisnici bi se trebali pridržavati jasnih standarda zaštite okoliša i trebali bi biti strogo nadzirani.

Smatramo da bi trebalo poticati samo održivu poljoprivredu, što znači preusmjeravanje sredstava koja se sada koriste za opće subvencije. Nadalje, učinkovitost upotrijebljenih sredstava može se povećati usmjeravanjem na transformacijske projekte i inovativna rješenja, a ne na godišnja plaćanja.

Trebalo bi bolje pratiti utjecaj poljoprivrednih djelatnosti i projekata na okoliš. Ljudska prava radnika isto se tako ubrajaju u pitanja održivosti.

13. Preporučujemo da EU osigura pošteno tržišno natjecanje među ekološki prihvatljivim poljoprivrednim proizvodima uspostavom strožih standarda i za proizvode iz EU-a i za uvezene proizvode osiguravanjem njihove sljedivosti, označavanja i kontrole kvalitete.

Niža produktivnost održivih poljoprivrednih proizvoda utječe na njihovu troškovnu konkurentnost. Uvezeni proizvodi trebali bi biti u skladu s istim strogim standardima u pogledu ekološkog utjecaja njihove proizvodnje. Potrebna su nam tijela koja mogu osigurati sljedivost uvezanih poljoprivrednih proizvoda.

14. Preporučujemo brzo i masovno ponovno i dodatno pošumljavanje u EU-u uz maksimalno iskorištavanje zemljišta. Poseban naglasak treba staviti na ponovno pošumljavanje iskorištenih ili uništenih šuma i pošumljavanje područja s degradiranim tлом. Trebalo bi promicati nova odgovornija rješenja za bolje iskorištavanje drva, npr. zamjenu plastike i drugih kemijskih materijala, osiguravanje veće energetske učinkovitosti iz biomase i recikliranje drvnih proizvoda.

Ponovno pošumljavanje ima jasan pozitivan učinak na okoliš i bioraznolikost u cjelini. Istodobno, drvo moramo u manjoj mjeri upotrebljavati za loženje, a u većoj za proizvode s visokom dodanom vrijednošću, kao što je, na primjer, upotreba drva kao ključnog materijala u zamjeni plastike.

Podtema 2.3. Sigurna i zdrava hrana

15. Preporučujemo brzo i postupno ukidanje neodrživih oblika prehrambene ambalaže, uključujući plastičnu ambalažu i ambalažu od drugih nebiorazgradivih materijala. Predlažemo da se to postigne pružanjem financijskih poticaja poduzećima koja prelaze na potpuno biorazgradive oblike ambalaže, ulaganjem u istraživanje alternativa i uvođenjem kazni za poduzeća koja ne upotrebljavaju biorazgradivu ambalažu.

Plastičnog otpada, posebno mikroplastike, sve je više i sporo se razgrađuje.

Potrošnja plastike šteti kvaliteti i sigurnosti hrane te ugrožava zdravlje ljudi i životinja. Osim toga, postojeće europsko pravo čiji je cilj smanjenje nebiorazgradive ambalaže nije dostatno.

- 16. Preporučujemo da se postupno ukine intenzivni uzgoj životinja te da se stane na kraj lošim životnim uvjetima za životinje. Predlažemo uvođenje zajedničkih normi za uzgoj životinja (npr. maksimalan broj životinja, odgovarajući vanjski prostor) i veća ulaganja u metode koje nisu intenzivne (ekstenzivna i održiva poljoprivreda) pružanjem financijskih poticaja i osposobljavanja poljoprivrednim gospodarstvima kako bi se poduprla ta promjena.**

Postupnim ukidanjem intenzivne poljoprivrede smanjit će se razine onečišćenja okoliša i poboljšati očuvanje prirode. Nadalje, postupnim ukidanjem intenzivnog uzgoja životinja smanjit će se količina lijekova potrebnih za borbu protiv bolesti životinja i povećati kvaliteta naše hrane. Osim toga, intenzivnim uzgojem životinja ne poštuje se dobrobit životinja, ali postoje održiviji oblici uzgoja, kao što je ekstenzivni uzgoj, te su potrebne subvencije kako bi se poljoprivrednicima pomoglo u tim oblicima uzgoja.

- 17. Preporučujemo pooštavanje kontrola zabrane nepotrebne upotrebe antibiotika i drugih lijekova za životinje u dodacima hrani za životinje: ostvarimo to! Predlažemo da se upotreba antibiotika u poljoprivredi odobri samo ako je to apsolutno nužno za zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja, a ne preventivno. Osim toga, potrebno je dodatno ulagati u istraživanje učinkovitijih antibiotika, razvijajući alternative, oslanjajući se pritom na postojeća istraživanja antibiotika.**

Otpornost na antibiotike kod ljudi smanjuje se zbog konzumacije hrane od životinja kojima su dani antibiotici. Nadalje, potrebno je vrijeme kako bi se stvorile prikladne alternative postojećim antibioticima i osiguralo da poljoprivrednici steknu saznanja o tim antibioticima te ih budu spremni primjenjivati. Uviđamo da postoje europske direktive o antibioticima, ali one nisu provedene na isti način u svim državama članicama. Naposljetku, lijekovi za životinje zloupotrebljavaju se u svrhu dopinga i stoga će se strožim zakonodavstvom o toj temi povećati dobrobit životinja i poboljšati njihova kvaliteta života.

18. Preporučujemo da se europskim zakonodavstvom zahtijevaju izjave o upotrebi hormonskih tvari i endokrinih disruptora u proizvodnji hrane: vrsta i količina upotrijebljenog konačnog proizvoda te izloženost tom proizvodu. Svi prehrambeni proizvodi, uključujući te tvari, moraju na ambalaži imati detaljne oznake na kojima su navedene te informacije i razlozi za njihovu upotrebu. Osim toga, moramo ubrzati istraživanja o učincima hormonskih tvari i endokrinih disruptora na zdravlje ljudi.

Sustav sljedivosti prehrambenih proizvoda trenutačno je nedostatan, posebno kad je riječ o hormonskim tvarima i endokrinim disruptorima. Smatramo da je transparentnost u proizvodnji hrane nužna kako bi se osigurala odgovornost. Osim toga, potrošači bi trebali u cijelosti poznavati sadržaj hrane koju konzumiraju te moći slobodno birati što će jesti. Usto, nema dovoljno istraživanja o utjecaju na ljude (i mogućim rizicima) konzumacije prehrambenih proizvoda koji sadržavaju hormonske tvari i endokrine disruptore.

19. Preporučujemo odvratanje od konzumacije prerađene hrane oporezivanjem nezdrave hrane i ulaganjem prikupljenih sredstava u zdravu hranu. Predlažemo uvođenje europskog sustava bodovanja za zdravu hranu na temelju primjera najbolje prakse u državama članicama u pogledu označivanja hrane i informiranja potrošača o zdravstvenim svojstvima hrane.

Na taj se način prikupljena sredstva mogu iskoristiti kao resurs za razvoj mjera za informiranje građana i promidžbenih kampanja, davanje prednosti zdravoj hrani u obrazovanju i smanjenje vidljivosti nezdrave hrane u supermarketima. Osim toga, ulaganjem u zdravu hranu povećava se opće zdravlje stanovništva, čime se smanjuju razine javnih rashoda potrebnih za rješavanje zdravstvenih problema koji proizlaze iz nezdrave prehrane. Nadalje, smatramo da će se oporezivanjem i subvencijama poduzeća potaknuti na proizvodnju zdravijih prehrambenih proizvoda.

Tema 3.: Preusmjeravanje našeg gospodarstva i potrošnje

Podtema 3.1. Reguliranje prekomjerne proizvodnje i prekomjerne potrošnje

20. Preporučujemo da EU poduzme više mjera kojima se potrošačima omogućuje da dulje upotrebljavaju proizvode te ih se na to potiče. EU bi se trebao boriti protiv planiranog zastarijevanja produljenjem jamstva za proizvode i određivanjem najviše cijene rezervnih dijelova nakon jamstvenog razdoblja. Sve države članice trebale bi uvesti poreznu olakšicu na usluge popravka, kao što je slučaj u Švedskoj. Od proizvođača bi trebalo zahtijevati deklariranje očekivanog životnog vijeka svojih proizvoda. EU bi s pomoću internetske platforme i kroz edukacije trebao pružati informacije o tome kako ponovno upotrijebiti i popraviti proizvode.

Naše društvo koje se temelji na bacanju i jednokratnoj upotrebi nije održivo jer stvara previše otpada. Provedbom predloženih mjera približit ćemo se društvu koje ponovno upotrebljava, popravlja i smanjuje broj proizvoda koje konzumira, čime se smanjuje prekomjerna potrošnja.

21. Preporučujemo da EU provodi strože standarde ekološke proizvodnje i osigura pravedne radne uvjete u cijelom proizvodnom lancu. Standardi proizvodnje EU-a trebali bi biti održiviji, usklađeni u svim državama članicama i primjenjivati se na uvezenu robu. Trebali bi obuhvaćati i socijalne standarde, kao što su plaća dostatna za život radnika koji proizvode robu i dobri radni standardi u tvornicama. U slučaju proizvoda koji nisu u skladu s tim standardima trebalo bi uvesti posljedice.

Važno je uspostaviti homogene ekološke i socijalne proizvodne standarde u Europi kako bi se osigurala održiva proizvodnja svih ponuđenih proizvoda. Te su mjere ključne za preusmjeravanje našeg gospodarstva i promjenu proizvodnih obrazaca poduzeća.

22. Preporučujemo da EU i države članice uvedu mjere za ograničavanje oglašavanja proizvoda koji štete okolišu. Proizvodi s niskom ocjenom održivosti trebali bi u svim oblicima oglašavanja biti popraćeni obveznom izjavom o odricanju odgovornosti koja ukazuje na njihovu štetnost za okoliš. EU bi trebao zabraniti oglašavanje proizvoda koji uopće nisu održivi.

Oglašavanjem se promiče potrošnja, proizvodi koji štete okolišu ne bi se trebali promicati. Na taj će način ljudi biti manje skloni kupovati proizvode štetne za okoliš.

23. Preporučujemo da se na cijelom području EU-a na ujednačen način uspostavi i proširi infrastruktura sustava povrata pologa za svu primarnu ambalažu od stakla, plastike, aluminijske i sličnih materijala. Kad god je to moguće, proizvođači bi trebali ponovno upotrijebiti vraćene spremnike tako da ih steriliziraju, a ne samo reciklirati materijal. Osim spremnika za hranu i piće, program bi trebao obuhvaćati i druge vrste boca i spremnika, kao što su boce šampona.

Potrošači trenutačno bacaju previše ambalaže koja zagađuje i uništava naše ekosustave. Sustavima povrata pologa pridonosi se smanjenju otpada jer se građane motivira na vraćanje ambalaže umjesto da je bacaju. Proširenjem programa koristimo manje resursa i smanjujemo količinu otpada koji proizvodimo.

Podtema 3.2. Smanjenje otpada

24. Preporučujemo da se na europskoj razini promiče bolja provedba politika kružnog gospodarstva, usmjerenih i na poslovne subjekte i na građane, u obliku financijskih poticaja za sve koji se pridržavaju tih politika.

Naime, u slučaju da proizvodna poduzeća smanje broj zaposlenika ili čak postanu nesolventna ili se zatvore, dosta će ljudi ostati bez posla. Prekvalifikacijom nezaposlenih promicat ćemo praksu sigurnu za okoliš te istodobno smanjiti nezaposlenost i promicati modernizaciju diversificiranog gospodarstva.

25. Preporučujemo da EU regulira upotrebu ekološki sigurne ambalaže (tj. ambalaže od biorazgradivih proizvoda ili proizvoda koji se mogu reciklirati ili, ako je moguće, trajnijih proizvoda) i/ili upotrebu ambalaže koja zauzima manje prostora, a koja će isto tako u obliku QR koda sadržavati informacije koje se odnose na postupak recikliranja i/ili odlaganja ambalaže nakon upotrebe.

Ta preporuka imat će za posljedicu manje ambalaže, manje proizvodnje otpada, a time i manje onečišćenje te stoga i čišći okoliš i u konačnici smanjeni ugljični otisak. Osim toga, smanjit će se porezno opterećenje proizvođača.

Podtema 3.3. Pravedni proizvodi, jednak pristup i pravedna potrošnja

26. Preporučujemo Europskoj uniji da uspostavi pravni okvir kako bi se svim europskim potrošačima osigurao cjenovno pristupačan i bolji pristup lokalnim i kvalitetnim prehrambenim proizvodima.

Na razini EU-a trenutačno ne postoji zajedničko razumijevanje lokalne i kvalitetne hrane. Tu je prazninu potrebno popuniti.

Uvoz proizvoda niske kvalitete ima izravan negativan učinak na okoliš. Kako bismo se suočili s klimatskim promjenama, moramo se boriti protiv svih njihovih uzroka, kao što je uvoz proizvoda niske kvalitete: potrebno je smanjiti udaljenost prijevoza i dati prednost sezonskim proizvodima.

Ova je preporuka obećavajuća jer bi se mogla primjenjivati i na neprehrambene proizvode.

27. Preporučujemo Europskoj uniji da programima financiranja potiče istraživanje i razvoj u cilju uvođenja održivijih i cjenovno pristupačnijih proizvoda na europskom tržištu. Osim toga, Europska unija mora organizirati savjetovanja s građanima, na svim razinama donošenja odluka, uključujući lokalnu razinu, kako bi se utvrdile njihove potrebe u pogledu održivih proizvoda.

Smatramo da nema dovoljno istraživanja za održive proizvode i da je hitno potrebno izdvojiti više sredstava za istraživanja kako bi se Europljanima omogućio pristup održivim i cjenovno pristupačnijim održivim proizvodima.

Građani moraju sudjelovati u postupku donošenja odluka. Program istraživačkih i inovacijskih aktivnosti mora se definirati zajedno s građanima.

Građani moraju biti obaviješteni o daljnjim mjerama i dobiti povratne informacije.

28. Preporučujemo Europskoj uniji da pronađe regulatorni mehanizam za modne artikle koji ulaze na zajedničko tržište. Taj bi mehanizam bio usmjeren na poticanje bolje potrošnje zahvaljujući pokazatelju kojim se jamči da proizvod ispunjava kriterije održivosti.

Modni sektor, koji prekomjerno proizvodi proizvode loše kvalitete izvan europskih granica, ne slijedi etičke norme i nije održiv.

Moramo pronaći pravedan mehanizam kojim će se potrošačima omogućiti bolja potrošnja. Međutim, važno je ne povećavati poreze, što će negativno utjecati na europske potrošače i smanjiti njihovu kupovnu moć.

Potrošač bi trebao znati u kojim se uvjetima proizvodi koje kupuje izrađuju i jesu li u skladu s normama održive kvalitete.

Tema 4.: Ususret održivom društvu

Podtema 4.1. Obnovljiva energija danas

29. Preporučujemo da EU poduzme mjere kako bi filtri CO₂ postali obvezni u prijelaznom razdoblju, posebno za elektrane na ugljen, sve dok i dalje ovisimo o konvencionalnoj energiji. Osim toga, preporučujemo da EU pruži financijsku pomoć državama članicama koje nemaju financijska sredstva za provedbu ugradnje filtara za CO₂. Potpora ovisi o usklađenosti s klimatskim politikama EU-a povezanima s Pariškim sporazumom, zelenim planom i svim novim propisima o klimi.

To je konkretan korak koji treba poduzeti uz nastavak ulaganja u istraživanje sigurne proizvodnje energije radi podupiranja država članica EU-a u postupnom ostvarivanju već donesenih zajedničkih ciljeva smanjenja.

Znamo da upotreba goriva stvara stakleničke plinove te da države članice EU-a moraju smanjiti tu vrstu energije kako bi se uskladile s Pariškim sporazumom. Budući da ne možemo odmah zaustaviti emisije CO₂ i s obzirom na to da još uvijek ovisimo o ugljenu, moramo poduzeti i kratkoročne i dugoročne mjere.

Budući da je smanjenje CO₂ zajednički interes koji utječe na sve građane, kako u državama članicama tako i izvan EU-a, EU kao institucija ima vlastite

odgovornosti, a institucija daje preporuke i omogućuje rješenja jer države članice ne mogu same ostvariti ciljeve.

30. Preporučujemo smanjenje intenzivnog industrijskog uzgoja životinja kako bi se smanjila proizvodnja metana i onečišćenje vode. U tu svrhu EU preispituje svoju zajedničku poljoprivrednu politiku kako bi svoje subvencije usmjerio prema održivoj poljoprivredi na lokalnoj razini, među ostalim uz potporu sustava označivanja kako bi potrošači prepoznali održive mesne proizvode. Osim toga, potičemo EU da ulaže u metode ponovne upotrebe otpadnog materijala iz uzgoja životinja i drugih industrija.

Broj stanovnika raste, što znači veću potražnju za mesom u budućnosti. Stoga moramo smanjiti potrošnju mesa.

Smatramo da je uzgoj životinja, s obzirom na to da metan proizvodi stakleničke plinove, najočitiije mjesto za početak smanjenja emisija.

Svi znamo da je potrebno konzumirati manje mesa, zbog čega smanjujemo broj goveda.

31. Iako je proizvodnja zelenog vodika troškovno intenzivan postupak jer bi se trebalo proizvesti 75 % energije kako bi se dobilo 25 % vodika, postoje brojne pozitivne strane ove vrste energije. Najbolje rješenje može biti proizvodnja energije bez CO₂ dok razvijamo zeleni vodik. Energija vjetra trebala bi se upotrebljavati za proizvodnju zelenog vodika, a EU bi trebao više ulagati i povećati proizvodnju energije vjetra, kao i skladištenje energije u buduće svrhe.

Zeleni vodik fleksibilan je i možemo ga skladištiti, a kad postoji potražnja, tu energiju možemo upotrijebiti. Pritom ne dolazi do onečišćenja emisijama CO₂.

Podtema 4.2. Poticanje promjene

32. Preporučujemo da EU uspostavi sustav prisile i nagrađivanja kako bi se riješio problem onečišćenja, primjerice vode, tla, zraka i onečišćenja zračenjem. Trebalo bi izricati novčane kazne onečišćivačima, u kombinaciji s obveznom potporom stručne organizacije, koja je posebno osmišljena kako bi se gospodarskim subjektima pomoglo u uklanjanju onečišćenja i obnovi ekosustava. Ta stručna organizacija trebala bi imati vodeću ulogu u sprečavanju i kontroli razine onečišćenja.

Važno je naglasiti odgovornosti onečišćivača i potaknuti gospodarske subjekte da smanje onečišćenje s ciljem postizanja nulte stope onečišćenja. Od ključne je važnosti imati zdrav planet jer je izravno povezan s našom dobrobiti i opstankom u budućnosti.

33. Preporučujemo EU-u da uspostavi posebne internetske stranice ili platformu koje provjerava više stručnjaka, s redovito ažuriranim i raznolikim znanstvenim informacijama o okolišu, koji će biti lako dostupni i transparentni za sve građane. Te internetske stranice ili ta platforma povezani su s forumom na kojem građani i stručnjaci mogu komunicirati. Osim toga, svakako savjetujemo pokretanje medijske kampanje za promicanje tih internetskih stranica ili platforme (na primjer putem društvenih medija kao što su YouTube, TikTok, LinkedIn).

Svi građani moraju imati neovisne znanstveno utemeljene izvore informacija kako bi razumjeli probleme povezane s klimatskim promjenama (njihove posljedice i korake potrebne za njihovo poništavanje) te kako bi se nosili s lažnim vijestima. Medijskom kampanjom informirat će ih se o postojanju te platforme ili internetskih stranica. Osim toga važno je da informacije koje se pružaju na internetskim stranicama ili platformi budu razumljive svim građanima i da se svima koji se žele upoznati s tom temom omogući pristup izvornom materijalu.

34. Preporučujemo da EU smanji količinu uvezene robe koja ne ispunjava standarde EU-a u pogledu ekološkog otiska.

Na taj način osiguravamo da roba uvezena u EU ima zeleniji otisak. Cilj je smanjiti globalno onečišćenje. Državama je osim toga važno pokazati koje bi standarde trebalo ispuniti ako žele izvoziti robu u EU.

35. Preporučujemo da EU potiče, promiče i olakšava dijalog o klimatskim promjenama među svim razinama donošenja odluka, od same lokalne razine (građani) do globalne razine (nacionalne, međunarodne i međukontinentalne), kako bi se zadovoljili interesi svih uključenih strana.

Dijalog i konsenzus optimalan su način za suočavanje s izazovima klimatskih promjena: ako se stranke međusobno razumiju, postoji veća spremnost za pronalaženje zajedničkog interesa.

Podtema 4.3. Promet prihvatljiv za okoliš

36. Preporučujemo da EU financijski podupre države članice EU-a kako bi se poboljšala povezanost ruralnih područja. To bi se trebalo postići razvojem europske mreže javnog prijevoza koji se temelji na pristupačnim cijenama (uz davanje prednosti željeznici) i poticajima za korištenje javnog prijevoza. U tu bi svrhu u kratkom i realnom vremenskom okviru trebalo razviti i internetsku vezu u ruralnim područjima.

To preporučujemo budući da ruralna i urbana područja nemaju jednak pristup javnom prijevozu i internetskoj vezi. Ojačalo bi se zajednički europski projekt jer bi svi građani osjećali da imaju ista prava. Poboljšana mreža javnog prijevoza i internetske veze potaknule bi naseljavanje stanovništva u ruralnim područjima. Tim bi se procesom smanjilo onečišćenje jer bi manje ljudi živjelo u prenapučenim gradovima.

37. Preporučujemo poboljšanje postojeće prometne infrastrukture koja je možda neiskorištena ili koja se iz ekološkog motrišta može dodatno poboljšati (radi uvođenja električnih vlakova). Takav bi se postupak trebao provoditi s namjerom da se ne naštetiti područjima zaštite okoliša.

Poboljšanjem postojeće infrastrukture izbjeglo bi se trošenje prevelikog broja resursa i nanošenje štete zaštićenim područjima važnima za očuvanje bioraznolikosti. Sveobuhvatnija željeznička infrastruktura dovela bi do smanjenja emisija CO₂ i povećanja mobilnosti stanovništva iz urbanih u ruralna područja.

38. Preporučujemo da EU promiče kupnju električnih vozila koja su u skladu s dobrim standardima u pogledu životnog vijeka akumulatora. To bi se moglo postići poticajima EU-a koji se primjenjuju na sve države članice EU-a i poboljšanjem infrastrukture za električnu energiju. Istodobno bi trebao ulagati u razvoj drugih tehnologija koje ne onečišćuju okoliš, kao što su biogoriva i vodik za vozila kod kojih je teško postići elektrifikaciju, kao što su brodovi i kamioni.

Preporučujemo to jer je električna energija najbrži način za smanjenje emisija iz vozila, uz druge izvore energije kao što su vodik i biogoriva. Doista, najbrže, ekonomično i izvedivo rješenje jest električna energija, nakon koje slijede biogoriva. Dugoročno bi zeleni vodik trebao imati komplementarnu ulogu kako bi se obuhvatili načini prijevoza koji se ne mogu elektrificirati.

Tema 5.: Briga o svima

Podtema 5.1. Jačanje sustava zdravstvene skrbi

39. Preporučujemo da Europska unija zaštiti zajedničke zdravstvene standarde, ali i da se zalaže za pristojne minimalne plaće, maksimalan broj radnih sati i jednake standarde osposobljavanja za iste kvalifikacije zdravstvenih radnika u Europskoj uniji.

Ako nemamo zajedničke standarde zdravstvene skrbi, plaća i osposobljavanja zdravstvenih radnika, razlike među državama članicama mogle bi dovesti do neuravnoteženih situacija u Europskoj uniji. Standardizacija zdravstvene skrbi mogla bi pomoći u uspostavi snažnijeg, učinkovitijeg i otpornijeg sustava (primjer krize uzrokovane bolešću COVID-19 u pogledu stabilnosti naših sustava). Time bi se olakšala i razmjena znanja i informacija u sektoru zdravstvene skrbi.

40. Preporučujemo da Europska unija osigura jednaku kvalitetu liječenja u cijelom EU-u i pravedne lokalne troškove. To bi se moglo osigurati, primjerice, proširenjem nadležnosti Europske agencije za lijekove (EMA) ili osnivanjem nove specijalizirane europske agencije za javnu nabavu koja bi bila nadležna za pregovaranje i postizanje prikladnijih cijena lijekova za sve države članice. Rizik od monopola u farmaceutskoj industriji mora se svesti na najmanju

moguću mjeru.

Jednakim medicinskim uslugama i liječenjem jamče se jednaka prava svih europskih građana u EU-u u području zdravstva. Povećanim kapacitetima nabave osiguravaju se bolji ugovori o javnoj nabavi. Međutim, to ne smije dovesti do monopolskih struktura i farmaceutskog lobiranja. Upravljanje krizom uzrokovanom bolešću COVID-19 dobar je primjer zajedničkog upravljanja zdravljem u cijeloj Europskoj uniji.

41. Preporučujemo stvaranje europske baze podataka o zdravstvenoj skrbi u kojoj bi zdravstveni kartoni bili dostupni u hitnim slučajevima ili kod bolesti. Sudjelovanje bi trebalo biti neobvezno i mora se osigurati zaštita osobnih podataka.

Pristup podacima i upotreba podataka omogućuju brz odgovor na situacije opasne po život. Hakiranje ili zloupotreba velika su prijetnja takvom europskom sustavu baze zdravstvenih podataka, stoga je potrebno osigurati podatke, sudjelovanje treba i dalje biti neobvezno, a prijetnje sigurnosti potrebno je, naravno, spriječiti.

42. Preporučujemo da Europska unija dodatno razvije i sinkronizira već postojeće programe istraživanja i inovacija u području zdravstva, kao što se to čini u okviru postojećeg programa Obzor Europa. Akademski ishodi i rezultati trebali bi biti slobodno dostupni u svim državama članicama.

Znanstvena suradnja na razini EU-a mogla bi obogatiti znanstvene kapacitete i znanje pojedinačnih istraživača. Razmjena znanja mogla bi, na primjer, dovesti do rane dijagnoze i boljeg liječenja, čime bi se smanjile teške i smrtonosne bolesti u cijeloj Europi. Time bi se osim toga potaknula europska samodostatnost u pogledu lijekova i opreme.

43. Preporučujemo da Europska unija poveća svoj proračun namijenjen zajedničkim istraživačkim i inovacijskim projektima u području zdravstva (bez proračunskih rezova u drugim programima EU-a povezanim sa zdravljem). Time bi se općenito osnažile europske znanstvene i istraživačke ustanove.

Istraživanjima i ulaganjima u području zdravstva dugoročno će se osnažiti

preventivna medicina i smanjiti troškovi povezani sa zdravljem. Veće financiranje moglo bi spriječiti odljev mozgova iz Europe u druge razvijene zemlje s većim proračunima za istraživanje i razvoj u području zdravstva. Izvori tog financiranja ne bi trebala biti postojeća financijska sredstva za zdravstvenu skrb.

Podtema 5.2. – Šire poimanje zdravlja

- 44. Preporučujemo da se u svim državama članicama kao inicijativa Europske unije u istom tjednu proglasi zdravstveni tjedan posvećen svim zdravstvenim pitanjima s posebnim naglaskom na mentalnom zdravlju. Tijekom tog tjedna obuhvatit će se i promicati sve glavne teme o mentalnom zdravlju, zajedno s drugim već postojećim inicijativama, kao što su inicijative organizacije Mental Health Europe.**

Preporučujemo to jer bi se svi europski građani trebali osjećati prihvaćenima i uključenima, posebno ako imaju problema s mentalnim zdravljem. Nadalje, potrebno je normalizirati i poboljšati informiranost o mentalnim zdravstvenim problemima te spriječiti povezane socijalne probleme kao što je diskriminacija. Nadalje, s obzirom na to da su se problemi s mentalnim zdravljem pogoršali zbog pandemije i vjerojatno će se nastaviti, ova inicijativa postaje još važnija.

- 45. Preporučujemo da se ženski higijenski proizvodi prestanu smatrati luksuznim proizvodima kad je riječ o oporezivanju jer se radi o osnovnim proizvodima. Preporučujemo i da se hormonska kontracepcijska sredstva koja se upotrebljavaju iz medicinskih razloga, primjerice u slučajevima fibromijalgije i endometrioze, oporezuju kao redovito liječenje. Usto preporučujemo da Europska unija potiče usklađivanje medicinski potpomognutog reproduktivnog liječenja za sve žene (bile u braku ili ne) u svim državama članicama.**

U nekim se europskim zemljama sanitarni proizvodi za žene oporezuju kao luksuzni proizvodi, što je nepravedno. Određena hormonska kontracepcijska sredstva upotrebljavaju se u medicinske svrhe te bi ih stoga trebalo na odgovarajući način oporezivati. Budući da su uvjeti koje žene moraju ispunjavati kako bi se podvrgle reproduktivnom liječenju, kao što su metode *in vitro* oplodnje i zamrzavanja jajašaca, različite u različitim državama članicama,

Europska unija mora poraditi na njihovom usklađivanju.

- 46. Preporučujemo da Europska unija zauzme čvrst stav kako bi potaknula sve države članice da u svoje nastavne programe, prema potrebi, uključe pitanja povezana s mentalnim zdravljem i spolnim odgojem. Kako bi se državama članicama pomoglo kod uvođenja takvih tema u nastavne programe, Europska unija trebala bi razviti i staviti na raspolaganje standardni program za pitanja mentalnog zdravlja i spolna pitanja.**

Potrebno je smanjiti diskriminaciju i tabue u pogledu problema s mentalnim zdravljem. Osim toga, potrebno je izbjegavati pogrešne informacije i neznanstvene pristupe. Nadalje, spolni odgoj ključan je za zdrav život i zajednicu te sprečava probleme kao što su maloljetničke trudnoće.

- 47. Preporučujemo da Europska unija razvije bolji komunikacijski sustav za sve svoje inicijative u području mentalnog zdravlja, odnosno portal javnog zdravlja s primjerima dobre prakse, unutar država članica i za sve građane. Zastupnici u Europskom parlamentu mogli bi jedni drugima predstaviti te primjere dobre prakse kako bi se države članice bolje upoznale s njima.**

Građani nisu dobro informirani o inicijativama Europske unije te stoga razmjenom primjera dobre prakse možemo učiti jedni od drugih.

Podtema 5.3. Jednak pristup zdravstvu za sve

- 48. Preporučujemo da EU utvrdi i promiče minimalne standarde kvalitetne stomatološke skrbi, uključujući profilaksu, za sve države članice EU-a. Djeci, skupinama s niskim primanjima i drugim ranjivim skupinama na raspolaganju bi trebala biti besplatna stomatološka skrb. U razdoblju od 15 do 20 godina EU bi trebao zajamčiti dostupnost pristupačne stomatološke skrbi svima.**

Preporučujemo to jer stomatološka skrb trenutačno nije cjenovno pristupačna mnogim osobama koje žive u EU-u. Nedostatak stomatološke skrbi i stomatološke profilakse šteti njihovu zdravlju i životnim izgledima. EU bi trebao započeti utvrđivanjem minimalnog standarda stomatološke skrbi i zahtijevanjem besplatne stomatološke skrbi za djecu i skupine s niskim primanjima. Naposljetku, svi bi trebali imati pravo na kvalitetnu stomatološku

zdravstvenu skrb.

49. Preporučujemo da se zdravstvo i zdravstvena skrb uključe u podijeljene nadležnosti EU-a i država članica EU-a. Kako bi se uvela ta nova podijeljena nadležnost, potrebno je izmijeniti članak 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Preporučujemo to jer Europska unija trenutačno nema dovoljno nadležnosti za donošenje propisa o zdravstvenoj skrbi. Pandemija bolesti COVID-19 dokazala je da postoji potreba za većom prisutnošću EU-a u zdravstvenim politikama. Tom će se izmjenom Ugovora Uniji omogućiti da učini više kako bi zajamčila zdravstvenu skrb svim građanima EU-a i donijela obvezujuće propise i odluke.

50. Preporučujemo da EU besplatno stavi na raspolaganje tečajeve o pružanju prve pomoći svim građanima EU-a. EU bi mogao razmotriti uvođenje obveze takvih tečajeva za studente i radna mjesta (kako u javnom tako i u privatnom sektoru). Isto tako, ti tečajevi moraju biti praktični, periodični i prilagođeni dobi polaznika. Trebao bi postojati i minimalan broj defibrilatora dostupnih na javnim mjestima u svim državama članicama EU-a.

Preporučujemo to jer mnogi ljudi u Europskoj uniji nisu spremni djelovati kada je osobi potrebna pomoć i ne znaju tehnike prve pomoći. Zbog toga su mnogi životi izgubljeni. Na nekim javnim mjestima defibrilatori nisu dostupni.

51. Preporučujemo da Europska unija osigura da privatni pružatelji zdravstvene skrbi ne ostvaruju nepravednu korist od javnih sredstava i da ne iscrpljuju resurse iz sustava javnog zdravstva. Europska unija trebala bi izdati snažne preporuke državama članicama za povećanje financiranja javne zdravstvene skrbi.

Preporučujemo to jer su Europska unija i države članice Europske unije obvezne svim svojim građanima zajamčiti pristup zdravstvenoj skrbi. Osim toga, snažniji sustav javnog zdravstva znači i bolju pripremljenost za buduće pandemije.

Prilog: OSTALE PREPORUKE KOJE SU RAZMATRANE NA PANELU, A NISU DONESENE

Tema 1.: Bolji načini života

Podtema 1.1. Zdrav način života

Preporučujemo da EU svim državama članicama izda preporuku o najboljoj praksi u pogledu zabrane ili ograničavanja oglašavanja alkohola i duhana u svim oblicima medija za sve dobne skupine, ali s naglaskom na mladu publiku. EU bi trebao osigurati provedbu zakona kojima se ograničava prodaja tih proizvoda maloljetnicima. Sve države članice trebale bi provoditi zakone s kaznama koje se odnose na pušenje u javnim prostorima, posebno u obrazovnim ustanovama, te uspostaviti posebne prostore za pušenje.

Nezdrav način života ne smije biti sadržajem promidžbenih poruka i trebao bi biti manje vidljiv u javnom životu. Nadalje, alkohol i duhan neke su od najčešće korištenih štetnih tvari te će se ovom preporukom spriječiti zlouporaba tih tvari.

Preporučujemo da EU podupre države članice u tome da u nastavne programe uključe lekcije pripreme održivih, zdravih i ukusnih obroka. EU to može poduprijeti internetskim i tiskanim vodičima za pripremu zdravih obroka. To bi trebalo proaktivno oglašavati na tradicionalnim i društvenim medijima kako bi se doprlo do mlade publike. Osim toga, trebali bismo obrazovati roditelje kako bi naučili koja je prehrana najbolja za zdrav način života. Trebalo bi poticati i obogatiti istraživanja u tom području.

Tečajevi kuhanja i prehrane u školi poboljšali bi zdravlje mladih i odvratili od konzumacije brze hrane. Obrazovanje djece omogućuje im da svojim roditeljima prenesu što su naučili. Nadalje, obrazovanje roditelja o zdravom načinu života dalo bi dobar primjer djeci.

Preporučujemo jačanje javne kampanje Europske komisije „HealthyLifestyle4All“ o zdravom načinu života i koristima od društvenih aktivnosti s konkretnim primjerima i primjenom holističkog pristupa. Trebalo bi definirati informativne kampanje za dobro strukturirane ciljne skupine, a za svaku ciljnu skupinu trebalo bi odabrati odgovarajuća sredstva komunikacije. Nadalje, važno je osigurati nagrade i sustave poticaja za promicanje pozitivnog ponašanja. Kampanje bi trebale uključivati utjecajne osobe, slavne osobe ili tijela vlasti. U njima se ističu dvostruke koristi za zdravlje te okoliš i klimu. Nadalje, subvencije za besplatan javni sport trebale bi biti dostupne u svim državama članicama.

Zdraviji način života ima pozitivan utjecaj na sustav zdravstvene skrbi jer smanjuje zdravstvene probleme. Fizičko zdravlje utječe na mentalno zdravlje i sreću. Trenutačne kampanje nisu dovoljno poznate. Uključivanjem uzora i utjecajnih osoba postići će se veći učinak i osigurati veća motivacija.

Preporučujemo informativnu kampanju o zdravoj hrani i prehrani. EU bi trebao promicati povećanje poreza na meso i šećer u državama članicama. Trebalo bi istražiti mogućnosti razlikovanja zdravih i nezdravih namirnica te ih uvrstiti u različite razrede PDV-a. Preporučujemo postavljanje vrlo jasnih znakova upozorenja na vrlo nezdravu hranu (kao što su duhanski proizvodi). Osim toga, preporučujemo bodovnu ljestvicu hranjivih vrijednosti za cijelu Europu s relevantnim informacijama i QR kodovima kako bi potrošači mogli donositi bolje informirane odluke. Istražiti mogućnosti da zdrava hrana postane jeftinija od nezdrave hrane i da poljoprivrednicima proizvodnja zdrave hrane postane privlačnija.

Zdrava hrana temelj je zdravog života. Potrebno je uzeti u obzir i proizvodnu i potrošačku stranu. Proizvodnja zdravih proizvoda pozitivno utječe i na okoliš i može pomoći u podupiranju lokalnih poljoprivrednika. Ako se poveća proizvodnja zdrave hrane, smanjit će se cijene i povećati potražnja.

Podtema 1.2. Obrazovanje o okolišu

Preporučujemo da EU uspostavi program financiranja za poticanje uključivanja dugoročnog programa obrazovanja o okolišu u nacionalne obrazovne sustave za djecu u osnovnoj i srednjoj školi. Taj program financiranja trebao bi uključivati sredstva namijenjena roditeljima kojima je potrebna financijska pomoć.

Trenutačni obrazovni sustavi ne sadržavaju dovoljno praktičnih elemenata kojima se promiče izravna i duboka interakcija između djece i okoliša. Postojeći programi, razrađeni iz kratkoročne perspektive, heterogeni su i ne promiču potrebne promjene u stavovima. Roditeljima bi trebalo pomoći kako bi se osiguralo da sva djeca imaju jednaku korist od programa te da nijedno dijete nije isključeno iz financijskih razloga.

Tema 2.: Zaštita našeg okoliša i zdravlja

Podtema 2.1. Zdrav prirodni okoliš

Preporučujemo da se odmah provedu najviši mogući standardi kvalitete vode u cijelom EU-u. Kako bi se uštedjela voda, predlažemo sustav nagrađivanja koji će se temeljiti na određivanju cijene vode na način kojim se potiče manja potrošnja te se za to daju poticaji, npr.: (1) stvaranjem dinamičnog sustava kojim se potrošače potiče da vodu troše u količini manjoj od prosječne potrošnje (tj. povećanjem potrošnje vode za 10 % cijena će se povećati za 11 %), (2) stvaranjem sustava tržišta jedinica onečišćenja za vodu koju onečišćuju proizvodna poduzeća, što je sustav sličan već postojećem tržištu emisijskih jedinica ugljika.

Ta je preporuka opravdana činjenicom da je povećanje cijena poticaj svim korisnicima da donose svjesnije odluke o vlastitoj potrošnji. S obzirom na različite okolnosti u državama članicama EU-a i s ciljem uspostave društveno pravednog sustava, možemo pri upravljanju vodama pomoći siromašnijem stanovništvu zajedničkim ulaganjem u vodnu infrastrukturu i istraživanje.

Tema 3.: Preusmjeravanje našeg gospodarstva i potrošnje

Podtema 3.1. Reguliranje prekomjerne proizvodnje i prekomjerne potrošnje

Preporučujemo da EU nametne novčane kazne poduzećima koja neprodane proizvode nastale zbog prekomjerne proizvodnje bacaju na otpad.

U nekim slučajevima poduzeća smatraju da je isplativije baciti neprodane proizvode nego ih reciklirati ili ponovno upotrijebiti. Stoga je važno obeshrabriti prekomjernu proizvodnju novčanim kaznama kako ta praksa više ne bi bila profitabilna za proizvođače.

Podtema 3.2. Smanjenje otpada

Preporučujemo da EU razvije i provede politiku gospodarenja otpadom za kućanstva/građane, usmjeravajući se na stvarnu količinu otpada koji stvaraju, uz mjere potrebne za podizanje svijesti građana o prednostima smanjenja stvaranja otpada i odvojenog prikupljanja otpada. Potrebno je provesti i mjere usmjerene na socijalno ugrožene obitelji (npr. mlade obitelji s djecom, starije osobe itd.), u skladu s načelom „nitko nije zapostavljen“.

Cilj je te politike razviti jedinstven pristup gospodarenju otpadom u kućanstvima, olakšava se i zaštita okoliša smanjenjem otpada, dodatno potiče kružno gospodarstvo i povećava učinkovitost prikupljanja otpada. Naposljetku, podiže se i svijest građana i njihov osjećaj odgovornosti za okoliš.

Preporučujemo da EU promiče slobodno tržišno natjecanje i potiče privatni sektor da se aktivnije uključi u obradu otpada, uključujući otpadne vode, te u aktivnosti prerade i ponovne upotrebe te recikliranja.

EU je odgovarajuća razina za provedbu ove preporuke jer ona dopunjuje Okvirnu direktivu o otpadu i akcijski plan za kružno gospodarstvo. Nadalje, provedbom preporuke povećat će se inovativna rješenja u gospodarenju otpadom i poboljšati kvaliteta gospodarenja otpadom te količina obrađenog otpada jer će u tim aktivnostima sudjelovati više poduzeća.

Podtema 3.3. Pravedni proizvodi, jednak pristup i pravedna potrošnja

Preporučujemo premještanje industrija u područje Europske unije kako bi se osigurali visokokvalitetni pravedni proizvodi i nastojala riješiti klimatska pitanja.

Europska unija raspolaže znanjem i iskustvom koje treba promicati na vlastitom tržištu.

Zbog premještanja industrija izvan područja EU-a, posebno u Aziju, izmještene su i neke stručne kompetencije. Ova preporuka uključuje stručno osposobljavanje europskih radnika.

Ustrajemo na potrebi izbjegavanja premještanja među različitim državama članicama kako bi se izbjeglo nepošteno tržišno natjecanje.

Uočeno je da masovno globalno premještanje industrije utječe na europsku industriju. Stoga će lokalna proizvodnja imati za posljedicu zdravije građane i okoliš.

Tema 4.: Ususret održivom društvu

Podtema 4.3. Promet prihvatljiv za okoliš

Preporučujemo da velikim gradovima budu izrečene sankcije ili dodijeljene subvencije ovisno o uspješnosti javnog prijevoza u pogledu okoliša i onečišćenja (električna vozila, zeleni javni prijevoz, poticanje pješaćenja, upotrebe bicikala itd.). Kazne ili subvencije usmjerene na lokalne vlasti trebale bi se posebno primjenjivati na temelju promjena koje gradovi provode u smjeru ekološkog prijevoza, uzimajući u obzir njihovo polazište. Europska unija bi svojim zakonodavstvom trebala utvrditi određene pokazatelje uspješnosti u pogledu mjera onečišćenja i razmjernog smanjenja. Trebalo bi uzeti u obzir polazišta svakog grada.

Preporučujemo to jer su gradovi pogođeni onečišćenjem zraka, što je dovelo do određenih zdravstvenih problema. Razvojem zelenog prijevoza poboljšali bi se životi i zdravlje ljudi te smanjio učinak staklenika. Subvencije i sankcije učinkovite su mjere za poticanje promjena i pomoć pri prilagodbi različitim situacijama koje postoje u različitim gradovima.

Preporučujemo da se zakonodavstvom EU-a ograniči i regulira upotreba letova na kratkim udaljenostima i brodova za kružna putovanja. Kad je riječ o prijevozu, potrebno je osigurati ekološke alternative. Jedna od tih alternativa trebala bi biti standardizacija željezničkih tračnica kako bi se povezali europski glavni gradovi. Osim toga, preporučujemo EU-u da dodijeli subvencije za promjene u prijevozu robe kako bi postao ekološki prihvatljiviji, kao što je prijevoz vlakom i brodom (na kratkim udaljenostima).

Preporučujemo to jer su kratka putovanja preučestala, onečišćuju i lako ih je zamijeniti. Ograničenjem brodova za kružna putovanja smanjilo bi se onečišćenje mora (ključan ekološki problem) i negativan učinak u obalnim gradovima. Stoga moramo stvoriti povoljnije alternative u odnosu na one koje više onečišćuju. Ista širina kolosijeka poboljšala bi željezničke veze između europskih glavnih gradova.

Tema 5.: Briga o svima

Podtema 5.2. – Šire poimanje zdravlja

Preporučujemo da Europska unija, u skladu sa svojom kampanjom „HealthyLife4All“, promiče i inicijative kao što su sportska društvena događanja, sportske aktivnosti u školama, olimpijade svake dvije godine otvorene za sve dobne skupine i sve sportove [ne za profesionalce]. Preporučujemo i razvoj besplatne europske sportske aplikacije za poticanje kolektivnih sportskih aktivnosti. Ta bi aplikacija trebala pomoći ljudima da se međusobno povežu putem sporta. Nadalje, te bi inicijative trebalo u velikoj mjeri objavljivati i o njima komunicirati.

U cilju boljeg zdravlja svojeg stanovništva, Europska unija mora promicati sport i zdrav način života. Nadalje, stanovništvo vrlo često nije svjesno odnosa između sporta i zdravog života. Aplikacija je važna jer su ljudi skloniji bavljenju sportom ako to čine zajedno.